

شربت تریاک و نگرانی و امیدواری های آن (بخش دوم)

در جهان برای کاهش آمار ابتلای روز افزون به اعتیاد راهکارهای مختلف و گاه موثری پیشنهاد می شود. در این قرن انسان بدین نتیجه دست یافته است که راهکارها و منابع باید از مبارزه با مبتلایان به عشق ورزی و توجه تغییر یابد. در کنار این موارد از روش دارو درمانی (جایگزینی) نیز بهره برده می شود که، شربت تریاک یکی از آن ها است. در بخش اول مقاله نحوه استفاده و گذشته ای از این شربت را بررسی کردیم.

در بخش دوم مقاله ضمن بررسی تحقیقات اثربخشی شربت تریاک، به بحث درباره نگرانی و امیدها نسبت به این ماده می پردازیم.

تحقیقات صورت گرفته بر روی شربت تریاک

اوریاکوم و همکاران، 1994

نخستین مطالعه در رابطه با مصرف مواد افیونی، که در مراجع علمی ثبت شده است. در این مطالعه کاربرد اپیتینک یا شربت تریاک بر روی 6 بیمار مورد بررسی قرار گرفت. در این تحقیق برای یک دوره 14 ماهه از متادون و بوپرنورفین به ترتیب برای 6 و 12 بیمار، به عنوان درمان نگهدارنده استفاده شد. نتایج هر دو دارو مثبت و موثر بودند. لازم به ذکر است که مبتلایان حداقل 5 بار شکست در درمان های پرهیزمدار داشتند. همچنین این مواد از ترکیبات شربت تریاک نظیر مورفین تشکیل شده اند.

جینیوتیکادن و همکاران، 2004

در این تحقیق شربت تریاک از آن به عنوان داروی حمایتی در مراحل سم زدایی که بر روی دو گروه 15 نفر انجام گرفته بود، بهره برده شد. گروه اول مصرف کنندگان هروئین، که با متادون سم زدایی شدند و گروه دوم که با شربت تریاک سم زدایی شده و تریاک تدخینی مصرف می نمودند.

نتایج نشان دهنده تاثیر مثبت شربت تریاک به اندازه متادون بود اما برای کسب نتایج بهتر، توصیه بر افزایش دوز برای تاثیر کافی بر روی بیماران گشته است.

سوموگی و همکاران، 2008

در این تحقیق از شربت تریاک یا اپیتینک برای درمان 45 بیمار تایلندی استفاده شد. هدف این تحقیق بررسی اثرات سه دوز 6.6، 10 و 20 گرم هر 12 ساعت، برای کنترل علائم محرومیت از ماده مخدر بود. در این مطالعه 32 بیمار تا روز پنجم در مطالعه حضور داشته و نتایج حاکی از موثر بودن هر سه دوز بوده است. نکته حائز اهمیت افزایش اثر کاهش علائم محرومیت در ساعت های 3 و 8 بعد از استفاده بود، که می توان دلیل آن را وجود مشتقات اپیوئیدی دیگر درون شربت تریاک یا متابولیت های آن دانست.

نگرانی ها و تهدیدها در رابطه با شربت تریاک

جدای از اثربخشی این گونه از داروها، نگرانی هایی در زمینه توزیع، مراقبت و درمان اعتیاد وجود دارد. در ادامه به بررسی مواردی از آن پرداخته ایم.

- **قانونی شدن توزیع و تغییر باور نسبت به مواد مخدر**
در تایلند به علت فروش مجاز تریاک در قالب داروهای با نام معجون قهوه ای، سبب افزایش پذیرش اجتماعی نسبت به شربت تریاک و موادهای مخدر شده است. در همین راستا محققین حوزه بهداشت و سلامت نگران انگ زدایی از مصرف مواد مخدر و پاک شدن باورهای منفی نسبت به آن هستند. این عامل می تواند سبب افزایش مصرف به ویژه در سنین جوانی شود. هرچند هم موافقان و مخالفان قانونی سازی دلایل خاص خود را دارند که افزون بر آن این تصمیم گیری، حساسیت بالای دارد.
- **افزایش حجم مواد بازار**
همانطور که گفته شد، شربت تریاک دارای مقدار خالص زیادی تریاک می باشد. توزیع این دارو در سطح جامعه می تواند سبب ازدیاد مواد مخدر در کشور و منطقه گردد.
- **شکل گیری گروه های جدید مصرف کننده**
شربت تریاک و داروهای مشابه خاصیت ضد درد و خواب آوری دارند. لذا ممکن است با توزیع آن به صورت خود درمانی، مورد مصرف سنین مختلف بخصوص جوانان قرار گیرد. این امر می تواند گروه های جدیدی از بیماران را به همراه آسیب های اجتماعی متفاوت شکل دهد.
- **عدم امکان آزمایش بررسی لغزش یا عود مصرف**
یکی از مشکلات مهم شربت تریاک و این دست داروها، عدم امکان انجام آزمایش ادرار است. تریاک خود ماده افیونی بوده و امکان تشخیص لغزش یا عود مصرف ماده مخدر وجود ندارد زیرا جواب آزمایش همواره مثبت خواهد بود. طبق مطالعه ليو و همکاران، 2006، به عنوان راهکار از غلظت مورفین در اندازه گیری ها و تشخیص لغزش و مصرف دوباره بهره برده می شود.

نکته: از مشکلات دیگر شربت تریاک می توان به طول دوره اثر کوتاه مدت آن اشاره نمود که سبب دشواری مصرف روزانه، کنترل مصرف و نظارت بر آن می شود. داروسازان در تلاش برای افزایش طول مدت اثر آن هستند.

امیدواری ها در رابطه با شربت تریاک

ضمن وجود تحقیقات علمی و اثبات شده، همچنان نمی توان به این ماده مخدر اجازه ورود به نظام دارویی کشور را داد. که البته با نگاهی بر تاریخ و سابقه آن می توان با اطمینان بیشتری به سمت این تصمیم سوق یافت. در ذیل به برخی از این موارد اشاره شده است.

- استفاده از تریاک به عنوان دارو موثر در طب سنتی و باستان
- عملکرد فردی، ذهنی و اجتماعی بهتر سوئ مصرف کنندگان این ماده مخدر نسبت به سایر مواد افیونی
- شواهد طب سنتی نشان دهنده کاهش مصرف تریاک، به عنوان بهترین راه برای قطع مصرف تریاک می باشد.
- شواهد نشان دهنده میزان کم وابستگی در مصرف همزمان مورفین و متادون نسبت به مصرف جداگانه است.

کارایی بالاتر درمان با شربت تریاک

باتوجه به خصوصیات فارماکودینامیک و فارماکوکینتیک این دارو، تاثیرگذاری بیشتری به نسبت داروهای دیگر بخصوص در گروه های خاص دارا است. دلایل برتری این دارو را می توان طبق موارد ذیل بنا کرد:

- کنترل بهتر علائم مصرف و کاهش علائم ترک و محرومیت و در نهایت افزایش احتمال موفقیت درمان
- افزایش بقای بیمار در درمان نگهدارنده و در طول سم زدایی
- اثرات مثبت رفتاری و خلقی نظیر کاهش پرخاشگری، خودکنترلی و...
- عوارض کم دارویی به نسبت سایر داروها
- موثر بودن سم زدایی و دستیابی به پرهیز موفق

در بخش دوم مقاله به بررسی برخی دیگر از موارد مربوط به شربت تریاک پرداختیم. در صورت وجود هرگونه مشکل می توانید با مشاورین راز ماندگار جهت مشاوره اعتیاد در ارتباط باشید.

مرکز مشاوره راز ماندگار